

KOMMUNAL- OG
DISTRIKTSDEPARTEMENTET
Postboks 8112 DEP

0032 OSLO

Vår ref.:
2022013328-2
(Bes oppgitt ved henvendelse)
Deres ref.:

Dato:
01.07.2022

Høringsuttalelse - gjennomføring av direktiv (EU) 2019/1024 om åpne data og viderebruk av informasjon i offentlig sektor i norsk rett

Spesielt om geodata

Offentligforskrifta § 4 gir i dag kommune og stat anledning til å kreve betaling for geodata (kart mv.) og eiendomsinformasjon. Forskriftens § 4 5. avsnitt sier:

Det kan krevjast betaling for geodata (kart mv.) og eiendomsinformasjon. Betalingssatsane skal vere slik at inntektene ikkje overstig dei faktiske kostnadene ved innsamling, produksjon, reproduksjon og formidling av informasjon. Organ som har utarbeiding og utlevering av geodata eller eiendomsinformasjon som ei hovudoppgåve i si verksemd, kan likevel krevje betaling for informasjon etter fyrste punktum etter slik betalingssats at inntektene tilsvarar dei faktiske kostnadene ved innsamling, produksjon, reproduksjon og formidling av informasjon, med tillegg av ei rimeleg avkastning av investeringane.

Kristiansand kommune har i dag inntekter i størrelsesorden 4,5 millioner kr pr. år på salg av kartdata, megleropplysninger og inntekter fra Geovekst og Norge Digitalt. Disse inntektene finansierer innsamling, produksjon og formidling av kartdata, ortofoto og laserdata.

Inntektene er dermed avgjørende for å kunne opprettholde høy kvalitet på data som vi i dag er helt avhengige av å tilby våre brukere da Geodata står sentralt som geografisk grunnlag i mange prosesser i samfunnet. Geodata er virksamhetskritiske grunnlagsdata på alle forvaltningsnivåer i offentlig sektor. Dette for å kunne tilrettelegge gode publikumsløsninger, treffe gode beslutninger og vedtak innen prosjektering, utbygging, plan- og byggesaksbehandling, analyser, dokumentasjon, konsesjoner og tilsyn. Dette er også samfunnskritiske grunnlagsdata for samfunnssikkerhet, beredskap og klimatilpasning.

Kristiansand kommune deltar i Geovekst. Samarbeidet bidrar bl.a til samfinansiering og ajourhold av kommunens mest detaljerte kartdata som FKB, ortofoto og laserdata. Samarbeidet bidrar også innen andre faglig interesseområder i Geovekst og Norge Digitalt.

Det nye direktivet utfordrer dagens situasjon på flere områder.

I høringsnotatet foreslås det å endre betalingssatsene for geodata og eiendomsinformasjon regulert i offentligforskrifta § 4 femte ledd. Det nye direktivet innskjerper satsene for offentlige organer uten inntjeningskrav, og det foreslås derfor at betalingssatsene for slike organer endres slik at inntektene ikke kan overstige de faktiske kostnadene ved reproduksjon og formidling av informasjon, samt anonymisering dersom det er relevant. Forslaget innebærer en innsnevring av hvilke kostnader som omfattes av marginalkostbegrepet etter offentligforskrifta § 4 femte ledd der det ikke foreligger inntjeningskrav.

Kapitlet om særlig betaling for innsyn er uklart formulert i høringsnotatet. Mulig vil dette for kommunen avhenge av om geodatavirksomheten kommer på listen over "selvfinansierende" offentlige organer. I så fall reduseres muligheten til å ta betalt. I tillegg vil ev. definisjon av geodata som datasett med høy verdi gi et inntekstbortfall etter en overgangstid. Kommunen ber departementet tydeliggjøre hvordan dette vil komme til å berøre kommunal sektor.

For å optimalisere etablering og ajourholdet av kommunens mest detaljerte kartgrunnlag deltar Kristiansand kommune i Geovekst-samarbeidet. Dette bidrar til samordning av kommunenes interesser innenfor Geovekst-samarbeidet og Norge Digitalt. Geovekst-samarbeidet har i 30 år hatt et samarbeid om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehold og bruk av geografisk informasjon (FKB, ortofoto, laserdata). Kartverket, kommunene, Statens vegvesen, fylkeskommunene, Energi Norge, Landbruksdepartementet med underliggende etater, Bane NOR, Telenor og NVE deltar i samarbeidet og eier og forvalter dataene i felleskap. Samarbeidet har gitt betydelig samfunnsøkonomisk gevinst gjennom at det er utviklet effektive metoder for å samordne etableringen av nye datasett (produktutvikling og standardisering), men også samordning av finansiering fra partene og gjennom utvikling av prismodeller der brukerne også har betalt for tilrettelagt informasjon og verdiøkte tjenester. Dette har muliggjort å finansiere nye datasett, målrette kvaliteten på FKB-data, men også sikre ajourhold av de allerede etablerte datasett. Gjennom samfinansiering har det vært mulig å produsere og ajourholde store mengder data samtidig som dette har redusert kostnader for hver av partene.

Dagens inntekter fra salg av disse dataene er nødvendig for å sikre god kvalitet på en rekke tjenester, bl.a. prosjektering, utbygging og plan- og byggesaksbehandling. Et bortfall av inntekter må eventuelt dekkes inn på annen måte. Uten tilstrekkelig finansiering vil kvaliteten på disse dataene raskt forvitne og over tid bli ubrukelig. Det vil også vanskeliggjøre fremtidig automatisering av arbeidsprosesser, og i stadig mindre grad bli i samsvar med brukernes behov. Dette er ingen tjent med.

Kristiansand kommune anbefaler ikke at kommunens mest detaljerte data (FKB, plan, ortofoto og laserdata) blir definert som høyverdige data. Kommunen anbefaler heller ikke forslaget om å endre bestemmelsene om marginalkost for de mest detaljerte kartdataene. Kostnader til innsamling og produksjon bør fortsatt inngå i grunnlaget for brukerbetaling. Dette er nødvendig for å sikre finansieringsgrunnlaget for videre vedlikehold, forvaltning og nødvendig utvikling.

Det er viktig for kommunen at retningslinjer for gjenbruk av offentlige data støtter opp under etablerte samarbeidsformer som Geovekst og Norge Digitalt, og at det fortsatt blir mulig å videreføre tilstrekkelig kvalitet og investeringer som sikrer brukerne tilgang til geografisk informasjon gjennom brukerfinansiering.

De økonomiske konsekvensene av dette forslaget kan føre til at flere parter vil trekke seg ut av Geovekst- og Norge Digitalt-samarbeidene. Dette vil få store økonomiske konsekvenser for kommunene, men kan også få konsekvenser for det gode samarbeidet rundt standardisering som alle partene har bidratt med over lang tid. Det

er nettopp dette som har ført til at vi i dag har så stor dekningsgrad med gode og ensartede detaljerte data i Norge.

Med hilsen

Venke Moe
Plan- og bygningssjef

Eva Merete Høksaas
Adv. leder Plan og bygg
Geografisk informasjon

Sign.

Dokumentet er godkjent elektronisk og gyldig uten underskrift

Kopi: By- og stedsutviklingsutvalget, Kristiansand kommune